

Nedėldienio Skaitymas.

NEDELINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
be prisiuntimo metams 1 rub. 40 kap.
pusmečiui 70 kap.

Rėdacija Kaune.

REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

kunigas pralotas Antanas Karosas.

◆◆◆ Už atskirą numerį 4 kap. ◆◆◆

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapio 20 kap.

№ 42.

Kaunas. 4 spalio (17) mėn. 1906 m.

Pirmi metai.

Nedegink!

Neperseniai aplankė mane vienas žemaitis iš Pakursės. Pradėjo mudu šnekėtis apie dabartinius atsitikimus.

— Ar žinai ką, ponel, tarė mano svečias,—tur but seniau pirm Kristaus žmonės buvo geresni negu dabar...

— Kodėl? paklausiau.

— O gi todėl, kad seniau, nors ir atsirasdavo kartais galvažudžiai, vagys, paleistuviai, bet suvis nebuvo padegėjų...

— Iškur tamsta žinai, kad padegėjų nebuvo?...

— O gi iš dešimties Dievo prisakymų...

— Kaip tai? paklausiau nusistebėjęs,—aš tamstos nesuprantu...

— Ko čia, ponel, nesuprasti; tai aišku, kaip diena. Dievas juk davė savo prisakymus žmonėms. Pasakė: „ne užmušk, nevogk, nesvetmoteriauk, nekalbėk neteisiai!“ Matomai buvo tuomet žmonės, kurie tuos blogus darbus dirbo, tai yra—buvo galvažudžiai, vagys, paleistuviai, melagiai. Kad būtų buvę ir padegėjai, tai Dievas būtų pridėjęs dar vieną prisakymą vienuoliktąjį: *nedegink!* Bet jo nepridėjo, todėl man ir matas, senovės žmonės buvę geresni, nes jiems nei į galvą neateidavo mintis—sudeginti artimo namus arba turtą, jokios sau naudos iš to neturint, vien tik iš velniško apmaudo... Tatoi seniau buvo gan dešimties Dievo prisakymų, o šiandiena, XX amžyje, labai būtų neprošali ir vienuoliktas prisakymas: „*Nedegink svetimo turto!*“...

Tai taręs ėmė pasakoti apie pernykščią Kuršo revoliuciją, kaip kasnakt beveik matęs iš savo namų po keletą gaisrų Kurliandijos pusėje. Tai degę puikus baronų dvarai, uždegti latvių revoliucionierių, tai pelenais virto pačių latvių trobos, uždegtos baudžiančiųjų kareiviškųjų ekspedicijų. Beširdės ugnies liepsnose nyko susyk ilgų metų kultūros darbas, gaisro brangios senovės liekanos, žuvo retos knygos ir svarbūs raštai, dingo augštos vertės dailos išdirbiniai, jau nekalbant apie medžišką nuostolį gyvuoliuose, javuose ir kitokiame ukės lobyje... Taip tai buvo Kurše.

O kaip yra pas mus?

Ikšiol, dėku Dievui, pas mus apie panašius atsitikimus nebuvo girdėt. Skaitėme laikraščiuose, kad rusai ukininkai gieždami apmaudą ant vietinių dvarponių, leidžia gan dažnai „raudonąjį gaidelį“ (taip rusai vadina ugnį). Skaitėme toliau, jog nuo rusų pasiskolino tą barbarišką revoliucijos ginklą ir latviai. Skaitydami tai, raminame savę viltimi, jog mūsų broliai lietuviai geresni, jog stovi doriškai augščiau už rusus ir latvius, jog anas tikrai velniškas padegėjų prin-

cipas: *nei tau, nei man* neras pas mus pasekėjų ir pildytojų...

Ant nelaimės tame apsirikome. Vienur ir kitur Lietuvoje pradėjo paskutiniame laike atsirasti jau ir padegimai. Taip mūsų korespondentas iš Biržių neseniai rašė apie sudegintus javus stirtose Parovėjos dvare (žiur. n-rį 39); kitas korespondentas iš Svedasų pranešė praeitame numeryje (40-me) net du panašiu atsitikimu: „piktadariai padegė Savičių dvaro klojimą su vaisiais, nes ir vasarojus buvo jau nudirbtas. Nelaimingas nuomotojas (arendatorius) atliko be duonos ir pašaro; o kitą naktį sudegino Dvarčių dvaro net du klojimu. Už ką? Kas? negalima žinoti!“... Toliau rašo iš Šaulių, kad sudeginti tapo klebono tvartai ir t.t.

Ką padegėjai trokšta pasiekti savo piktu darbu? Kurše jie tikėjosi, jog Vokiečiai baronai nebtekę dvarų, parduosią latviams už pigius pinigus savo žemę, o patys išsikelsią visai iš Kurliandijos. Ar latviai pasiekė savo tikslą? Nei kiek! Ar gavo žemės, dėl kurios dvarus degino? Daugumas gavo, ale... kapuose (kapinėse). O kurie liko gyvi, pasiliko netik be žemės, bet ir be pastogės, nes kaip latviai revoliucionieriai nesigailėjo vokiečių baronų, taip baudžiantieji kareivių buriai nesigailėjo latvių revoliucionierių: vienus sušaudė, kitų namus sudegino. Toksai yra tuotarpu pelnas iš revoliucijos Kurše.

Ką-gi nori pasiekti mūsų padegėjai?

Vargiai ir jie patys težino. Ant kiek galima suprasti iš prisiųstųjų korespondencijų, padegėjai nuskriaudė žmones visai nekaltus, ypač Svedasuose. Jei tai padarė tamšūs ir doriškai ištvirkę dvaro bernai, tai jie parodė tuomi, kad pas juos visai jau nebėra sąžinės. O jei tai darbas mūsų socialistų-revoliucionierių, tai jų kaltė dar didesnė. Nes taip pasielgdami gali užtraukti ant mūsų nelaimingo krašto tokius pat baudžiančiuosius kareivių skyrius, kokius matėme Kurliandijoje. Kaip ten, taip ir pas mus gal per tai nukentėti daugybė nekaltų žmonių, pražuti daug turto liepsonse, nes padegėjai nesustabdys juk kareivių šauksmu: *nedeginkit!* tai mūsų namai!

✗ Kas tat nenori, kad mūsų kraštas nušvystų gaisrais kaip pernai Kurliandija, tegu nedrįsta griebties ugnies ginklo. Nes ugnis gimdo ugnį, o ugnyje gyvuoti tegal vien prakeiktieji. Apie tai nuolat turėtų atminti visi padegėjai: ir musiškiai ir svetimi.

— Kas tau nemalonu, kitam nedaryk! Nenori kad tavo namų nesudegintų, ir kitiems nedegink! O jei sudeginai, padariai tuomi skriaudą netik žmogui, kurio turtą ugnimi sunaikinai, bet ir visai Lietuvai. Nes kiek tik yra turto dva-

uose ar kaimuose—vis tai yra Lietuvos turtas. Sudeginai dvaro klotimą ar javų stirtą, jau tuomi pat sumažinai ir Lietuvos turtą. Esi tat netik dvaro, bet ir Lietuvos skriaudėjas, esi jų abeju priešas.

O draugiai esi dar ir Dievo priešas. O Dievas yr teisingas, todėl ir pareikalaus skaitliaus iš visų tavo darbų. Nori ar nenori, turėsi tą skaitlių išduoti. Jei tat paklausei savo blogų palinkimų, nesuvaldei pykčio ir iš pykčio sudeginai svetimą turtą, esi baisiai kaltas, nes nusidėjai prieš amžiną teisybę. Ir ta kaltė nebus tau dovanota, iki neatlyginsi artimui už padarytą jam skriaudą ir nuostolį. „Kol ne- užmokėsi lig paskutinio pinigėlio, nebus tau atleista“. Tai nemano žodžiai ir ne karaliai ir ne aniolo kokio, bet paties Kristaus, Dievo Sunaus ir mūsų augščiausiojo teisėjo, ateisiančio teistų gyvų ir mirusiųjų... Tuomet, broliai, tai bent bus tikra revoliucija: kas čia pažemintas, tuomet bus išaugštintas, kas čia buvo paniekinime, tuomet bus garbėje ir t.t. Ta tikra revoliucija pagamins tikrai ir tikrą rojų, tiktai jame vargiai mes rasime šios gadynės bombininkus, bankų plėšikus ir dvarų padegėjus...
Druskius.

Draugijos „Saulė“ ISTATYMAI.

Kauno gub. apie draugijų dalykus tam tikros įstaigos nusprendimu Liepos mėn. 25 d. 1906 m., pasiremiant ant 23 str. Viršiausiai užtvirtintųjų kovo 4 d. 1906 m. laikinių taisyklių apie draugijas ir sąjungas, šios draugijos registracija leista ir ši draugija įtraukta į tam tikrą reistrą. Rugsėjo mėn. 22 d. 1906 m. miestas Kaunas.

Pildantis Kauno gubernatoriaus pareigas
Vice-Gubernatorius **Griazevas.**

Lietuvių apšvietimo Draugijos „Saulė“ Įstatymai.

Draugijos tikslas.

§ 1. Draugijos tikslas — plauti apšvietimą tarp lietuvių Kauno gubernijos. Pasiekimui šio tikslo draugija, a) stengiasi įtaisyti pradedamasias ir kitokias mokyklas, b) taisyti nedėldienio mokyklas ir liaudies skaitymus; c) steigia liaudies bibliotekas, skaityklas ir t. p. apšvietimo įstaigas.

Draugijos sąnariai ir jos valdyba.

§ 2. Draugijos sąnariais gali būti pilnų metų ypatos abiejų lyčių, be skirtumo kilties ir tikėjimo, užganedinant reikalavimus 7—12 str. 1 skr. taisyklių 4 kovo 1906 m. „Apie draugijas ir susivienijimus“.

§ 3. Draugijos sąnariai dalinasi į garbės sąnarius, tikruosius ir sąnarius paturinčius.

§ 4. Garbės sąnarius renka visuotiniame susirinkime daugumu $\frac{1}{3}$ dalyvaujančių, turinčių balsą sąnarių, iš ypatų, kurios yra draugijos akyvaizdoje ypatingai užsitarnavę, arba žymiai paaukoję jos naudai.

§ 5. Norinti išrašyti į tikrųjų draugijos sąnarių skaitlių nurodo komitetui viena iš ypatų jau esančių draugijos sąnarių ir tada balsavimu užtvirtina jį tame užvadiniame visuotiniame susirinkime.

§ 6. Paskyrimas didumo sąnariškų metinių įnešimų priguli visuotiniam susirinkimui. Bet įnešimai negal būti mažesni 5 rublių. Pagal visuotinio susirinkimo nužiūrėjimo tie įnešimai gal būti paskirstyti dalimis.

§ 7. Ypatas norinčias suteikti draugijai medegiška pašalpa, valdyba gal be visuotinio balsavimo išrašyti į pa-

turinčius sąnarius be balso tiesų.

§ 8. Sąnariai neįnešę per visą metų paskirto įnešimo skaitosi atsisakiusiais nuo sąnario vardo, tečius turi jie tiesą vėl įstoti.

§ 9. Valdymui draugijos reikalais įsikuria tam tikras Komitetas Kaune.

Draugijos turtas.

§ 10. Draugijos turtas susidėda: a) iš sąnariškų įnešimų, b) aukų; c) iš pelno nuo įtaisomų pačios draugijos vakarų, teatrų, koncertų, ir t. p.

§ 11. Draugija naudojamos iš visuotinių įstatymų, turi tiesą valdyti judomą ir nejudomą turtą, jį pirkti arba parduoti.

Komitetas ir jo darbavimos ribos.

§ 12. Komitetas susidėda iš pirmsėdžio, jo pagalbiniko ir penkių sąnarių. Sąnariam užvaduoti išsirenka du kandidatu. Tas ypatas išrenka visuotinis susirinkimas balsų daugumu iš tikrųjų ir garbės draugijos sąnarių. Trečia dalis komiteto sąnarių kasmet mainosi balsavimu visuotiniame draugijos susirinkime.

§ 13. Pirmsėdis, jo pagalbinikas, komiteto sąnariai, teip pat ir jų kandidatai, pasibaigus jų išrinkimo laikui, gal buti išnaujo išrinktais.

§ 14. Nėstant pirmsėdžiui, jo tiesas ir pareigas atlieka jo pagalbinikas.

§ 15. Laiką komiteto posėdžių, jo darbavimos programą ir atskaitos tvarką nurodo protokolai visuotinio sąnarių susirinkimo.

§ 16. Gvildenimui specialiskų klausimų komitetas turi tiesą pakviesti į savo posėdį kiekvieną balsą turintį draugijos sąnarį.

§ 17. Komitetas rupinasi visais draugijos reikalais ir susižino su visokiomis valdiškomis įstaigomis ir ypatomis pagal tiesų visų pašalinių labdarinųjų draugijų.

§ 18. Apie kiekvieną komiteto posėdį turi būti surašytas protokolas ir viskas, kas jame išreikšta turi nusprendimo jėgą tiktai tuomet, kuomet ant jo buva pasirašę bent du komiteto sąnarių ir pirmsėdis.

§ 19. Kiekvieną reikalą svarstomą komitete, nusprendžia balsų daugumas. Jeigu pasitaiko lygus balsų skaitlius abiejose pusėse, tuomet viršų gauna ta pusė, su kurios nuomone sutinka pirmsėdis.

§ 20. Už draugijos pinigų ir turtų čielybę atsako lygiai visi komiteto sąnariai, išskyrus atsitikimą, kuomet išaikvojimą padaro vienas be kitų žinios.

§ 21. Komitetas turi savo antspaudą su parašu: Antspaudas lietuvių apšvietimo Draugijos „Saulė“.

Apie visuotinius draugijos susirinkimus.

§ 22. Kasmet, sausio mėnesyje komitetas sukviečia visuotinį sąnarių susirinkimą, bet reikalui atsitikus jis gali sušaukti ir nepaprastus visuotinius susirinkimus.

§ 23. Visuotinis susirinkimas skaitosi įvykusi, jeigu jame dalyvauja $\frac{1}{3}$ visų tikrųjų ir garbės sąnarių. Jeigu pažymėtas sąnarių skaitlius nesusirinks, tai komitetas apgarsins sąnariams, kad peržiūrėjimui tų pačių reikalų kviečiasi už dviejų sąvaičių antras visuotinis susirinkimas, kuris skaitysis jau įvykusi, nežiurint į sąnarių skaitlių.

§ 24. Sausio mėnesyje visuotinis susirinkimas peržiuri ir užtvirtina įėjigas ir išlaidas ateinantiems metams.

§ 25. Komitetas paduoda užtvirtinti visuotiniam susirinkimui visus naujus sumanymus draugijos darbavimos ir duoda atskaitą padarytų draugijos reikalams išlaidų, nenurodytų metiniame draugijos biudžete.

§ 26. Visi reikalai visuotiniame susirinkime, išskiriant atsitikimus, skyriam pažymėtus šiuose įstatymuose, sprendžiasi daugumu balsų; jeigu gi balsų skaitlius pasidalina

į dvi lygi pusi, tuomet ima viršų ta pusė, prie kurios priguli pirmsėdis.

§ 27. Visuotiniam susirinkimui vadovauti renkasi kiekvieną sykį tam tikras pirmsėdis.

§ 28. Tam tyčia renkama visuotiniame susirinkime revizijos komisija iš trijų sąnarių, perkrato komiteto darbavimus ir savo revizijos pasekmes perstato visuotiniam susirinkimui. Revizijos komisijos sąnariams pavaduoti renkasi du kandidatus.

§ 29. Klausimas apie užbaigimą draugijos darbavimos ir apie likvidaciją jos turtą svarstosi visuotiniame susirinkime, susidedančiame ne mažiau, kaip iš $\frac{1}{3}$ viso garbės ir tikrųjų sąnarių skaitliaus—daugumu $\frac{2}{3}$ balsų.

Apie draugijos skyrius.

§ 30. Kiekviename mieste ir miestelyje, kur randasi nemažiau 10 sąnarių, draugija gal jiems sutinkant, stengtis išgauti leidimą įkurti vietinį jos skyrių.

§ 31. Skyriaus darbavimos rybas, jo tiesas ir pareigas nuroda šitie įstatymai, bet reikalui atsiradus, skyrius gal naudoties savo nusprendimais, visuotinio draugijos susirinkimo užtvirtintais.

Draugijos sąnarių darbavimos ribos.

§ 32. Draugijos sąnariai vietose savo apsigyvenimo kviečia žinomas jiems ypatas dalyvauti draugijos darbuose—įstoti į draugijos sąnarius arba duoti draugijai pašalpa. Aukotojų vardai, teipogi ir jų aukų didumas savo laike viešai apsigarsina.

§ 33. Draugijos sąnariai išreiškia komitetui savo nuomonę apie būdą ir įrankius didesniai lietuvių apšvietimo praplatinimui ir apskritai padeda komitetui įvykdyti jo sumanymus.

Atskaita.

§ 34. Komitetas kasmet sutaisa visuotiniam susirinkimui atskaitą apie draugijos darbus už pralinkusius metus ir apie stovį draugijos pinigų. Metinė atskaita garsinasi visuomenės žiniai.

§ 35. Įstatymai gal būti pertaisyti ant visuotinio susirinkimo prisitaikinant prie reikalavimų str. 27—1 skyr. Taisyklių 4 kovo 1906 m. „Apie draugijas ir sąjungas“.

Draugijos įsteigėjai.

Kunigas *Konstantinas Olšauskis*, Kauno šv. Kryžiaus bažnyčios klebonas.

Kunigas *Henrikas Laumianskis*, Žemaičių Seminarijos b. mokytojas.

Kunigas *Povilas Januševičius*, Žemaičių Seminarijos mokytojas.

Jonas Garalevičius.

Tamošius Žilinskis, Veiverių Seminarijos b. mokytojas.

Kajetonas Ciemolonskis.

Daktaras *Rokas Šliupas*.

Sveikata.

9. Vanduo.

Kaip visoje gamtoje ant mūsų žemės vanduo yra pats svarbiausias dalykas, teip ir žmogaus kuno užlaikyme priguli jam pirmoji vieta. Aš jau minėjau 3 skyriuje, juog vanduo yra vienintelis, tikras, natūrališkas geras. Teipogi sakiau, juog 70—80 procentų žmogaus kuno nuosvaros prisieina vandeniui. Kadangi jis atsiskiria iš kuno nuolatos po paveikslu šlapumo ir išgaruoja po paveikslu prakaito, tat tą

vandens nuostolį vėl pataisome atsigėrę ir skysto pavalgę. Partai vanduo yra pirmų-pirmiausia ir svarbių-svarbiausia maitnastis iš visų maitnasčių. Be vandens mės negalime nei gyventi, nei sveiki buti.

Tas vanduo, kuriame maišos atskalos ar žolių, ar kituomet gyvenusių kokių gaivalų, visuomet yra netikęs. Tai galiina patirti įpylus vandenį į koki baltą indą, stiklinėn, butelin ir palaikius jį tenai keletą dienų. Tuomet nusistoja ant dugno arba kanakoks dažytas dumbblas, arba vanduo gauna nemalonų, supuvusį dvoką. Pagedusį vandenį begeriant, labai tankiai pasikelia sunkios ligos, kaip va: karščiai (šiltinė), pakaitinis (periodiškas) drugis, dirksnių virpėjimas ir kitos. Užtat, reikia rupintis, kad geriamas vanduo butu visur ir visuomet čystas ir geras, kad miestuose ir sodžiuose, kame gyvena daugiau žmonių, butu nuleidžiamos visokios srutos kuotoliausiai nuo šulinių.

Tas vanduo, kurs teka iš žvirgždyno, iš smiltyno, iš granito ir iš kitų akmenuotų paversmių, yra paprastai visuskaniausias ir visutyriausias. Pats bjauriasis ir pats nesveikasis yra vanduo balų ir pelkių. Tenai kirmėja ir puna visokių gaivalų liekanos. Negeresnis vanduo yra ir miestuose, kame sutirpęs gatvių mėšlas ir įvairios išmatos sunkias į šulinius. Todėl reikia saugotis gerti iš tokio šulinio, kurs stovi arti pjovyklės, arti kailių dirbtuvės, arti kapų, arti nešvarių vietų.

10. Medegos permaina.

Meilutis Skaitytojau! Rasi, tu nelabai supranti ką reiškia tie žodžiai: **medega ir medegos permaina**. Aš tau paaiškinsiu juos.

Šit, ką tu suvalgai: duona, ragaišis, druska, mėsa, bulbės, kapustai, ar ką išgeri: vynas, alus, gira, vis tai vadinasi **medega**. Tie daiktai eina pilvan, tenai tirpsta ir išsiskirsto. Iš jų daros kraujas, kaulai, raumenis ir visi galai. Tai, vadinasi, medega persimaino, tai yra **medegos permaina**.

Visas pasaulis yra skiriamas į organišką ir neorganišką. Prie pirmojo priguli visi sutvėrimai, kurie turi tokias prietaisas (organus), kad gali gimti, augti, gyventi. Teip šit prie organiško pasaulio skaitomes mės žmonės, paskui žvėris, paukščiai ir augmenis (medžiai ir žolės). Kas daugiau belieka ant žemės, viskas yra neorganiškas. Kaip antai: oras, vanduo, akmenis ir žemė.

Organiškuose kunuose mės patėmijame kanakoki gyvybės pranokimą. Bet gyvybės apsiereškimas yra visiems bendras. E tai yra: **medegos permaina**. Ši veikia be paliovos. Visos kuno dalis mainos, nauja medega pakeičia senąją, viskas atsinaujina. Senosios sunaudotosios dalis miršta ir išeina iš kuno laukan. Kuolaik ta permaina tęsiasi kune priderančiai, tuolaik kunas **gyvuoja**. Sulyg ji sustoja mainiusis, kunas **miršta**. Tuomet prasideda puvimas. Jeigu medega mainos tingiai, ar netobulai, jeigu prisirenka šiukšlių, arba jeigu kaskitas sugaišina medegos permainą, tuo-

met kunas **serga**.

Tas gamtos įstatymas lygiai paliečia žmogų, kaip paliečia žvėris, paukščius, medžius ir žoles. Žmogaus kunas mainos be partrukio. Kasdien, kas savaitė, kas mėnuo, kas metai jis yra nebetoks, koks pirma buvo. Sako, buk par septyneris metus nebelieka kune nieko seno. Gyvybės pabrigoje nėra nevienos minutos ramios teip dieną, kaip naktį, teip krutant, kaip ilsiant. Vaikai pamažu auga, virsta į paaugusius, sensta, žilsta ir, prieję prie gyvenimo galo, miršta. Kas yra sveikas, gali susirgti, e sergas gali išgyti. Mirties priežastis buna arba betvarkiška medegos permaina, arba nepakaktinas medegos prisirinkimas, arba sunaudotos medegos užkamša.

Mainos kuno medega ne vien iš viršaus, ale ir iš vidaus. Mainos visos dalis, vienos tampa išmestos laukan, kitos įeina šviežios po paveikslu maisto ir geralo. Ir vis tai vadinas medegos permaina.

Taigi, medegos permainą teip pas žvėris ir paukščius, kaip ir pas žmogų varo maistas, vanduo ir šilima, oro rugštei padedant.

Kaip jau augščiau minėjau, oro rugštis talpinas ore ir vandenyje. Oro rugštį mėš įkvėpaujame podraug su oru, kurs yra sustatytas iš 1 dalies rugšties gazo ir iš 4 dalių azoto gazo. Žmogaus kunas įtraukia savin pakaktinai oro rugšties kartu su vandeniū ne vien plaučiais, bet ir oda. Vanduo teipogi turi savyje vandens garus ir oro rugštį. Plaučiai įtraukę oro rugštį, varo ją kraujan, kame ji susitinka su anglių medega pasidariusia iš maisto. Šilimai veikiant, atsiranda anglių rugštis, bais, blėdinga indėvė, kuri, ačių plaučių veiksmui lieka iškvėpauta laukan. Kas dar belieka, išgaruoja per odą ir išeina žarnomis.

Tatai, kuo daugiau įeina kunan oro rugšties, tuo apščiau atsiranda šilimos, tuo greičiau mala vidurių mašina ir varo laukan tas dalis, kurios yra kunui nebereikalingos. Ir teip tat. daugiau įkvėpavę oro rugšties, suskatiname medegos permainą.

Tikką sakiau, juog įtraukimas plaučiuosna oro rugšties, ar, aiškiau pasakius, kvėpavimas, sukuria ugnį kune, e ta ugnis sukelia šilimą. Ta šilima tai ir yra mūsų kuno šilima, kuri užlaiko kraują ir visą organizmą. Partai kuo šauniau ta ugnis kurenas kune, tuo daugiau esti šilimos.

Veiklus krutėjimas, eisena, bėgiosena, raitam josena, kraipymosi, paskubina medegos permainą ir tuo pačiu padidina kuno šilimą. Bet judėdami daugiau įkvėpaujame oro rugšties, ne kaip nieko nedirbę. Kraujas, kursai yra oro rugšties nešiotojas, teka tuomet lygiai ir vienodai visame kune, degimas eina spėriau ir sudegusios dalis sprunka oran greičiau.

Judinimas, kaip va: velėjimas, braukymas, trynimas, badymas, plaštakavimas, sužadina daugiau, až mažiau medegos permainą ir padaugina kuno šilimą. E tai yra sveika. Gaišatis medegos permai-

nos gimdo daug ligų. Užtat, tos permainns paskubinimas yra geistinas. Paskubinti galime: pirtimi, vonia, tryškinė, dieta, veiklu krutėjimu ir judėjimu.

Žmogaus sveikata tvirtai rišas su jo kuno šilima. Gausi šilima suteikia gerą sveikatą ir gyvybės veiklumą. Pas kurį žmogų šykšta šilimos, tam prisieina jos skolintis iškitur, kad galėtu normališka gyventi. Bet visuomet yra geriau apsieiti be skolos, savu geru. Skolinta šilima nešildys teip maloniai, kaip savoji. Pati geroji ir pati naturališkoji svetima šilima yra saulės šilima. Jos spinduliai tai tik yra sveiki. Rasi, paklausi dėlko? Va, dėlko. Dirbtinė šilima pasidaro iš degamosios medegos, iš malkų, iš anglių, ir iš kitko, oro rugštei padedant. Saulės šilima nereikalauja nejokio kuro, nes šildo pati podraug su oru ir šviesa. Dirbtinė šilima rija oro rugštį teip reikalingą kvėpavimui ir palieka blėdingą anglių rugštį. Saulė nedaro to. Užtai, dirbtinė šilima stovi antroje eilioje.

Šaltyje svetima šilima yra menkesnė ir partai žmogus reikalauja susišildyti. Jis susišildo rubais ir patalynė, aiškiau pasakius, jis sulaiko savo kuno šilimą, kad ši neišeitu par odą.

(Toliaus bus)

NUO ŠV. KAZIMĖRO DRAUGIJOS.

1) Per praeitu du mėnesiu (skaitant nuo 20 d. Liepos iki 20 d. Rugsėjo š. m.) Draugijon prisirašė, paimdami po vieną pajų, šios ypatos: Kun. Adomas **Razmus**, Užpalių kamendorius; kun. Juozapas **Rymekis** Pernaravo klebonas; kun. Dominikas **Mikšys**, kareivijos kapelionas; kun. Stanislovas **Stakelė**, kun. Juozapas **Venckus** Batakių kleb.; kun. Vladislovas **Draugelis**, Šašnavos kamend., Seinų vyskupijos; kun. Liudvikas **Šiaučiuonas**, Joniškio kleb.; kun. Daktaras Kazimieras **Genys**, Varnių kleb.; kun. Kazimieras **Norvaiša**, Šačių kam.; kun. Pranciškus **Janulaitis**, Ugionių kleb.; pana Veronika **Štarytė** iš Šiaduvos miesto; kun. Juozapas **Butkevičius** Varnalaukio kleb.; kun. Benediktas **Laukšas** Batakių kam.; kun. Dzidorius **Gudavičė**, Svedasų kam.; kun. Antanas **Jurevičė**, Gaurės kleb.; kun. Stanislovas **Steponaitis**, Pakražentės kleb.; kun. Antanas **Masiulis**, Veviržėnų kam.; kun. Kazimieras **Mačanis**, Dokiškio kleb.; Kanonikas **Barauskis**, Kauno ŠŠ. Traicės parap. kleb.; kun. **Jasieniskis**, Linkavos kleb.; kun. **Lebioda**, Velikių klebon.; ir kun. Antanas **Vitortas**, Liackavos kleb. Be to praeituose sąnarių sąrašuose praleistas tapo—kun. Pranciškus **Žadeikis**. Iš draugijos sąnarių vienas a. s. kun. Dulevyčius Radvil. kleb. ir dž. mirė.

2) Šv. Kazimiero Draugijos naudai paaukojo: kun. **J. Gerutis** 1000 egzempliorių savo išleistos Amerikoj knygos: „Pamokslai be kunigo“; kun. Pranciškus **Karevičė**, Peterburgo seminarijos profesorius—

2800 egz. išleistosios savo lėšomis a. a. kun. J. Rač-
kauskio knygutės: „**Aplankimas šv. Sakramento**“.

Be to Draugijai prisiūsti tapo šie rankraščiai.
„Dienelei briekstant“ p. A. **Žalvarnio**; „Apie šv. Ko-
muniją“ kunigo V; „Dvylika šv. Pranciškaus žodžių“
kun. **V. Pauliano** Sintautų kleb. Seinų vyskupijos.
Visiems aukotojams Draugija siunčia nuoširdžiausią
ačiū.

Draugijos Valdyba.

Žinios iš visos Rusijos

Valdybos parėdymai.

Baigiantis 1904 metams, buvusio šalies virši-
ninko Sviatopolk-Mirskio sumanymu, valstiečių ban-
kas nupirko Dotnavos dvarą (Kauno gub.), turintį
2800 desimtinų žemės išdalinti mažžemiams ir be-
žemiams valstiečiams iš vidurinių (tai yra rusiškų)
gubernijų. 1905 metais bemaško visas tasai žemės
plotas buvo suderėtas rusų ateivių iš Poltavos ir
Černigovo gubernijų. Bet birželio mėnesyje kilus
paskaloms apie dalinimą žemės valstiečiams visoje
Rusijoje, tie ateiviai atsisakė nuo Dotnavos dvaro ir
pagrįžo namo. Dabarčiui nuo pradžios rugpjūčio
mėnesio atpludo iš Poltavos, Černigovo ir Kijevo
gubernijų teip didelis žemės pirkikų burys, juogiai
Dotnavas dvaras vos trečiąją dalį jų tepakakino. Ši
rudeni tasai dvaras bus išdalintas ateiviams rusams
vienasėdžiais. Valdyba žada jiems pastatyti cerkvę
Dotnavoje ir žemdarbio mokyklą. Visą veikalą veda
general-gubernatoriaus tamtikras kolonizacijos daly-
kams valdininkas.

Valdyba ragina valstiečius išsiskirstyti iš
kaimų į vienasėdžius, užmainyti servitutus. Žinoma,
atsiras kaikiuriose kaimose tokie ukininkai, kurie
nenorės daryti tokių permainų. Todėl valdyba davė
žemės tvarkomosioms komisijoms šitokią nurodymą.
Skirstantis į vienasėdžius ar mainant servitutus, kai-
mos ukininkams reikia susirinkti į vyriją ir padaryti
nuspėdimą. Lituvoje tam nuspėdimui padaryti
reikia dviejų trečdalių (2/3) balsų; o kitur, kame yra
bendrasis žemės valdymas, ten kiekvienas ukininkas
gali spęsti apie savąjį dalyką.

T e i s m a i.

Odesoje. 24 rugsėjo pakorė Pakotilovą už užmu-
šimą.—**Ringoje** karės-lauko teismas sušaudydino už
sužeidimą ir plėšimą Degelį, Adamsoną, Krasauskį
ir Dreimaną.—**Lodziuje** 25 rugsėjo nušauta restorane
2 įpati, atsisakiusi patrulei „pakelti rankas augšty“.
—**Varšavoje** 2 pakardino už plėšimus,—**Vladivostoke**
už išplėšimą banko 5 pakardino.—**Garvoline** (Sied-
leco guber.) už išplėšimą valsčiaus kasos 1 įpatą
pakardino,—**Maskvoje** 1 pasmerkta mirtin už antpuo-
limą ant traukinio, užmušimą žandaro ir konduktoro.
—**Blagovieščenske** 26 rugsėjo 4 pasmerkė mirtin
už užmušimą ir 4 į katorgą už plėšimą.—**Saratove**

vienas kurstytojas, įkalbinėjusis neiti kariumenėn,
nuteista į 11 mėn. kalėjimą.—**Kaune** už užmušimą
pirklio Rabinavyčiaus nuteista katorgon Jonas Bile-
vyčius ant 8 metų, Stanislovas Stankevčius ant 5
m. ir Vaclovas Skšetuskis ant 4 m.—23 rugsėjo
Kaune teismo rumas kaltinamąjį pagal 2 ir 3 p.p.
1 dal. 129 straips. krim. kod. valstietį baigusį agro-
nomą Mikalojų Katkų išteisino. Gynė advokatas p.
Stašinskis.—28 rugs **Lodziuje** sušaudyta 5 plėšikai-
padegėjai, **Bendikoje** (ties Sosnovica)—4, **Mintaujoje**
už išdraskimą valsčiaus raštinės 3 pakarta.

Plėšimai ir užmušimai.

Balašove (Saratov.) 23 rugs. išplėšta monopolis
ant 200 rub.—13 varstų nuo **Tveries** miesto 7 gin-
kluoti plėšikai užpuolė ant pačtos, surišė pačtilijoną
ir vežėją, atėmė 5112 rub. ir pabėgo.—**Rostove** ties
Donu ginkluotų burelis išplėšė namus ant 1200 rub.
Kišiniove ant 2800 rub., **Verchnedneprovske** ant 3000
rub., **Tuloje** ant 400 rub., **Paltavoje** (Novačicho k.)
ant 700 rub.—Netol **Lidos** miesto (Vilniaus gub.)
nuo važiuojančios pačtos išplėšta 1000 rub.—**Var-
šavoje** nuo fabrikanto Borno išplėšė 2500 rub.—
Liepojuje 26 rugsėjo keliatas ginkluotų buvę užpuolę
Ramzajaus alaus brovaro kontorą, bet užveizdelojui
pasisekė pro langą pasišaukti pagalbą.—**Vilniuje** 29
rugs. iš pirklio Tojabos ginkluoti plėšikai atėmė
2000 rub. ir pabėgo.

Bomba mesta: 25 rugsėjo į Kazaniaus vice-gu-
bernatorių Kobeką (sunkiai sužeistas),—į generalą
Dumbadze Sevastopolyje (lengvai sužeistas, o vežė-
jas ir palydovas sunkiai sužeisti).

MOKYKLOS.

Kauno gubernijos pradedamųjų mokyklų
taryba, dalyvaujant Vilniaus apskričio mokslo globė-
jui, mokyklų direktoriui ir kitiems tamtyčia pakvies-
tiems, išdirbo sekantį lekcijų paskirstymą.

Per savaitę (nedėlią) reikia būti lekcijų:

I-os klisos:

	1 skyriuje	2 skyr.	3 skyr.
Religijos	2 lekc.	2 lekc.	2 lekc.
Rusų kalbos	6 „	4 „	4 „
Lietuvių kalbos	3 „	3 „	3 „
Aritmetikos	3 „	3 „	3 „
Giedojimo	2 „	2 „	2 „

II klisos:

	4 skyr.	5 skyr.
Religijos	3 „	3 „
Rusų kalbos	3 „	3 „
Lietuvių kalbos	2 „	2 „
Aritmetikos	3 „	3 „
Istorijos	2 „	2 „
Geographijos	2 „	2 „
Gamtos mokslo	2 „	2 „
Geometriškojo braižinio	2 „	2 „
Giedojimo	2 „	2 „

Religija (arba katekizmas) bus suteikiama vien-

kart visiems skyriams kiekvienos kliasos, o giedojimas—vienkart visoje mokykloje.

☞ Panevėžio realinėje mokykloje bus išguldoma lietuvių kalba. Mokytojum yra p. J. Jablonskis, didelis kalbos žinovas.

žinios iš Lietuvos

Dusetos. (Ežerėnų apskričio Kauno gub.) 1905 metuose didžiosios subatos naktį Dusetose kilo gaisras ir sudegė apie 20 namų. Kelius mėnesius prieš tai buvo čia uždejęs krautuvę vienas lietuvis Žinomas daiktas, žydai už tai labai žvairavo ir net sakydavo jį sudeginsią, nes daro jiems konkurenciją. Kaip tyčia, po tos nelaimės atsirado liudytojai, kurie pasakojo žmonėms buk girdėję, kaip žydai tarė uždegti krikščionių triobas, net matę ir pažinę tuos žydokus, kurie bėgo nuo uždegto klojimo, iš kur gaisras prasiplatino ir ant kitų triobų. Toji paskala pasirodė žmonėms dar labjaus į teisybę panaši, nes ir gaisras prasidėjo neoli tos vietos, kame buvo lietuvių krautuvė. Buvo tadą labai nelinksmos Velykos: triobų vietoje riogsojo užgesinti nedeguoliai ir lavonai sudegusių gyvolių. Daugal šeimynų paliko be stogo ir kšnelio duonos. Reikėjo tiktai kibirkšties, kad minios užjautimas ir pasigailėjimas nukentėjusių iš gaisro priežasties, pavirstu į audrą keršto ant nelaimės kaltininkų. Antroje Velykų dienoje žmonės išėję povisam iš bažnyčios ėmė daužyti žydų krautuves ir naikinti jų tavorus; prasidėjo baisus kerštas. Laikraščiuose daug buvo pripasakota apie šį kerštą, daugal buvo prirašyta nebutų daiktų, labjausia rusų laikraščiuose, kame žinias padavė žydai. Gan plačiai apie tą nelaimę buvo parašyta „Lietuvių laikraštyje“, ir męs apie tai jau nebminėtumem jei tų nelaimių pasekmės neverstu kreipties prie visuomenės. Štai nuo 11 iki 17 dienai rugsėjo mėnesio tęsėsi byla žydų su lietuviais dėlei keršto žydams padaryto daužime krautuvių ir gadinime tavorų. Buvo kaltinama 63 žmonės ir pašaukta daugybė liuditojų, kaipo iš žydų, taip ir iš lietuvių, pusės. Šioje byloje žydai reikalavo atlyginimo jiems padarytų nuostolių apie 18 tukstančių rub. Teisė tą bylą Kauno apskričio teismas dalivaujant luomų atstovams Zarasuose. Žydų reikalavimai sugražinti jiems padarytus nuostolius teismo liko atmesti, o už žydams padarytą kerštą liko pasmerkti 21 žmogus į arestantų ratas. Septini iš tų, didesnieji ukininkai pasmerkti po 1½ metų, o kiti po 1 metus arestantų ratose, o tiktai vienas 8 mėnesiams kalėjimo. Štai pasekmės to neišmintingo keršto! Gaila žmonių, kuriems priseis dabar trunkyties po kalėjimus, visi jie juk ne vagis ir ne galvažudžiai, bet darbo žmonės, kurie vien tik iš apmduo nepamisliję tą padarė. Bet kaži daryti dabar su likusių šeimynomis? Daugal paliko tokių namų, kur

nėra dabar nei vieno vyro, liko vien moteris su vaikais. Jai jau didelis yra vargas toms šeimynomis, kurios gyvena ant valako žemės, kaip va:

Norberto Eišvydžio pačiai likusiai su 3 vaikais,
Norberto Bražio pačiai likusiai su 4 mažais vaikais,

Provedzevičiaus, Barzdos, Vienažindžio ir Čiegių šeimynomis, kur liko tiktai vienos moteris ir seneliai namie;

tai ką gi besakyti apie tuos kurie turi mažiaus žemės, o liko pačios su vaikais, o pasamdyti darbininką nēr iš ko. Ir taip, Daščioro pati liko ant kelių dešimtinių pati viena su 6 mažais vaikais, namie didelis vargas. Yra dar tokių šeimynų, kurios visai be žemės gyvena, o ką dabar darys, kadą jų penėtojai bus kalinyje?

Taip tai dalykams stovint Dusetose susiorganizavo komitetas šelpti kalinių šeimynomis. Rasi ir toliaus gyvenantieje lietuviai katalikai panorės prisidėti prie palengvinimo vargo, nelaimės užtiktų šeimynų. Gal mūsų laikraščių redakcijos¹⁾ sutiks priimti aukas, o paskiaus jas prisiūs į Dusetas—ant vardo kurio nors iš vietinių kunigų, jai visuomenė tam užmanimui pritartu ir aukas prisiūstu. *Kun L. Sp.*

Šilava. (Kauno gub.) Nesenai pasibaigė čia garsus visuosę Žemaičiuosę Dievo Motinos užgimymo, arba Šilinės, atlidai, par ištisą oktavą su iškilme apvaikščiojami. Stebuklingas šv. Panelės paveikslas sutraukia iš visur minias svieto. Apsilankė irgi kelios skaitlingos, kunigų vedamos, maldininkų kompanijos arba procesijos, terp kurių žymiausios iš Šiaulių ir Raseinių. Visi tie žmonelės supludo iš meilės ir prisirišimo prie Dievo Motinos, idant toje stebuklingoje vietoje atrastų širdies ramumą ir reikalingą gyvenime pagelbą. Bet paskui jos atsekė irgi kairie žmonės visai kytu tikslu, tai yra, kad savo raštais pasėti lengvatikių žmonių širdysę neapykantą, kerštą ir bedievybę. Kalbu čia apie „cicilikus“, atvykusius iš Šiaulių ir kitur su keliais šimtais №№, dvokančios krauju ir ugnimi „Naujosios gadynės“. Vieni iš jų apsistoję „ubaginėje“ pas gaspadorių, kiti vėl atsakančiose vietose, ir nu-gi varyti savo darbą par visas dienas: žodžiu, laikraščiu ir knygu-tėmis. Pagelbėjo jiems dar vienas pauperis (škaplernikas) ir moteriška, matyti, jų agentė.

Viršminėti „cicilikai“, žinodami, kaip lengva apgaudinėti mūsų neišmanančius ir lengvatikius žmones, par visas atlidų dienas po pietų, o ypač pavakariais, kada ikaušę vyrai minkštesni, teip ir landžiojo terp žmonių išilgai miestelio, girdami ir piršdami visiems pusvelčiai savo „NG“ ir vieną knygu-tę. Ir tokiu budu paskleidė, kaip girdėjau, iki 500 №№ savo laikraščio, o kita tiek knygučių. Daugis

¹⁾ „Ned. Skaitymo“ redakcija pilnai užjaučia tam sumanymui, ir mielu noru priiminės aukas paskirtas sušelpimui snuodytųjų korespondencijoj šeimynų. Redakcijor prierasas.

pirko tik dėlto, kad kitų laikraščių nebuvo, priegtam nežinojo, kad „cicilikų“, nes niekas neparspėjo. Teisybe vietinis Klebonas sykliais priminė par mediacijas apie blogas knygas apskritai, bet tuomet nedaug žmonių teliekta, reikėjo tą aiškinti per pamokslus, kuomet visi klauso. Antra atvertus vieni parspėjimai iš sakyklos Bažnyčioje, kad ir gražiausi, nepasieks pilnai savo tikslo, bet reikia panašiai platinėti katalikiškus laikraščius ir knygutes, yra tai, gal sakyti, vienatinis įrankis pasekmingai kovai. Su to tikslu reikėtų tuojaus suorganizuoti keletą vaikinių agentų „šv. Kaz. Dr.“, kurie, aprupinti paliudijimu, važinėtų po sodžius ir atlaidus, platindami katalikiškus laikraščius ir knygutes. Žinoma „šv. Kaz. Dr.“ galėtų įvykdyti tą projektą tuojaus, kad būtų turtinga, dabargi truksta tam tikslui pinigų, nes dvi trečdalis mūsų kunigijos, kaip matyti iš atskaitos, nei po vieną pają nenori paimti. Taigi kol kas bus, pačią mūsų klebonai turi butinai pasirupinti, idant šventadieniais, o ypač par atlaidus būtų nešiojami viešai katalikiški laikraščiai. Delko-gi Suvalkų Klebonai jau tą užvedė! Nesunku juk susižinoti su mūsų laikraščių redakcijomis ir pasiųsti vieną antrą žmogų čia pat pardavoti. „Cicilikai“ del savo idejų praplatinimo iš kažinkur atvyksta, o mes čia pat nebegalėtumeme! Kunigų priedermė tame dalyke juk nepasipaigia, kaip daugis mano, tik ant parspėjimų Bažnyčioje, bet reikia tvirtos atsakančios reakcijos, ir už Bažnyčios. Teip elgtisi prisako ir Popežius. Leonas XIII savo gromatoje prie Austrijos Vyskupų 3 Kovo 1891 m.¹⁾

Ant mūsų irgi kunigų iš didžiosios dalies kris atsakymas, kaip Varšavoje, kad par mūsų nerangumą, prasiplatinus „Naujoji Gdynė“ nušvies visą Lietuvą gaisrais ir brolišku krauju nudažys. Pirmus apsireiškims tas „chuliganų ir galvažudžių“ revoliucijos, prie kurios veda „NG“, jau ir dabar matome apie Kupiškį, Anykščius, Dusetas ir t.t. Draug su katalikiškais laikraščiais turime irgi velti ar pusvelčiai platinti tarp žmonių, ypač par atlaidus, susirinkimus įvairias parspėjančias žmones brošiuras, lapelius ir t.t. Keletą desetkų rublių per metus išleidę ant tų dalykų, dar nepajusime, o žmonių daugalį apsaugosime!

Zemaitis kunigus.

Bukonij (Ukmergės pav.) Mūsų klebonui kun. Vaitėkuntui išvažiavus į Šilavos atlaidus, naktį iš 11 į 12 rugsėjo klebonijos salionan mėginta įlįsti vagių—atidaryta saliono langas, bet pamačius ten bemiegantį klebonijos tarną, išlįpta atgal, išimta langas gabinetu, įlįsta, išdraskyta komoda, stalų šupliados, drapanos šepoje išvar yta, patalas išmėtyta ant grindžių; išsinešta ploščius, du surdutu ir kepurė, bet greitai vėl numesta (rado permesta per tvorą į dvaro sodną pusiau perplėštus bejieškant pinigų, be nēr

¹⁾ „Necesse igitur prorsus est scripta scriptis concursu non impari apponere atque ita posse eorum tela retundere, fraudes malas detegere, venena errorum prohibere, justa officia svadere virtutis“.

užsiūta), bažnyčios skarbonos išnešta iš miegamojo kambario ir numesta patvoryje, nes tuščios buvo. Viso labo pavogta 9 rubliai smulkiausiai aukapiniais, elektriška lempelė. Mokėta jieškoti pinigų, tečiaus nedaug telaimėta. Tame klebonijos gale nakvojo salione tarnas, o antrame kambaryje klebono seserėčia ir tarnaitė. Miegamasis kambarys buvo tuščias. Stebėtina, kad iš 3 įpatų tenpat nakvojančių nėviena nepajuto laužimo, traškėjimo, bildesio, buvusio tenpat, už sienos.

Žinios iš užrubežio.

Bulgarija. 23 Rugsėjo. Pagal valdiškų pranešimų iš Filipopolio apskričio turkų patrolis perėjęs Bulgarijos ribą; tarpo turkų ir bulgarų parubežinių sargų prasidėjo šaudymai. Užmuštas turkų kapitonas. Iš netolimų bulgarų kaimų pasiskubino pributi pagelba ir turkai tapo išvyti.

Austrija. 24 Rugsėjo Austrijos Seime buvo svarstomas užklausias duotas žemdarbystes ministeriui kas link uždraudimo vežti Austrijon iš Rusijos ir Rumunijos galvijus. Minėtasis ministeris paaiškino, kad ištiesų kaikurie miestai kreipės prie jo, prašydami pašalinti tą uždraudimą. Bet draug pažymėjo ministeris, kad apie mėsos stigimą ir kalbos nėsą. Kiaules galima ēsą leisti, bet tas įvežimas ēsas negeistinas, kad draug neįsivežtu limpančios ligos.

Mandžurija. 25 Rugsėjo Charbino mieste atsilaikė iškilnė kertinio akmens pašventimo naujai katalikų bažnyčiai.

Prancija. 25 Rugsėjo ministrų taryba vienbalsiai išsireiškė už atskyrimą bažnyčios nuo valstybės.

Bulgarija. 25 Rugsėjo Varnos mieste kilo judėjimai prieš Graikus. Žmonių minia puolė ant graikų bažnyčių ir atėmė jas. Policija suėmė 150 žmonių.

Persija. 26 Rugsėjo Persijos šachas iškilmingai atidengė pirmąją Persijos Seimą Tegerano mieste. Toje iškilnėje dalyvavo visi svetimų valstybių pasiuntiniai, viršesnieji valdininkai, visa dvasiškija ir daug generolų.

Sosto prakalboje šachas paaiškino, jis pirm aštuonių metų svajojęs duoti Persiai konstituciją, bet tikt dabar jam tepasisekė tą įvykdyti. Jis ēsas stiprai persitikrines, kad žmonės duotos liuosybės neapvers ant blogo, bet Persijai ant labo. Tuos šacho žodžius priėmė su džiaugsmu ir linksmai šukaudami.

Anglija. 29 Rugsėjo iš Londono rengės važiuoti Rusijon deputacija, kuri turi išreikšti priėjimą buvusiam Dumos pirmasėdžiui Muromceviui ir kitiems buvusiems atstovams. Kaikurie anglai sako, kad deputacija važiuojanti nelaiku ir iš to nieko gero laisvės judėjimui nebusia.

Aukos.

Nuo įkurimo komiteto iki 1-sios Rugpjūčio dienos Kauno **Viešam Lietuvių Katalikų Knigynui** (Bibliotėkai) gyvais pinigais paaukavo: Kunigai-Komiteto sąnariai: Povylas Januševyčius, Juozapas Jarašunas, Povylas Dogelys, Juozapas Byla, Povylas Ozalinas, Genrikas Laumianskas, Teodoras Benediktavyčius po 10 r.; Kun. Juozapas Skvireckas 5 r.; Kun. Konstantinas Olševskis 25 r.;—Kunigai Jonas Valavyčius ir Dominikas Tumėnas po 10 r.; Kun. Juozapas Tumas 3 r.; Kun. Jonas Vizbaras 5 r.; Kun. Mataijus Pažėla Kriničyno Klebonas 10 r.; Kun. Kazimėras Petreikys Kretingos Klebonas 10 r. Kun. Prancyškus Žadeikys 5 r.—(t. b.)

V. L. K. K. Valdyba.

Klaidų atilaisymas.

Mūsų laikraščio № 41 atsitiko sekančios	rikės:
Atspausta	Reikia buti
pusl. 2 skilt. 1 eilia 11 nuo viršaus „lietnviškai“	lietuvaiškai
26 nuo apačios „sultimis“	sultimis
skilt. 2, p. 5 nuo virš. „svieto“	sviete
6 „nera“	nėra
8 „gvvenimu“	gyvenimu
5 nuo apač. „Nera“	Neva
pusl. 3, skilt. 1, eilia 17 nuo virš. „Ei tai ne Tavo, garbi Rašėja, nuomonė“,	Ei tai ne Lietuvos, bet Tavo, garbi Rašėja, nuomonė,
25 „pakirdyk“	pagirdyk
30 „pasėdymai“	parėdymai
pusl. 4, skilt. 1, eilia 15 nuo apač. „gražiosioje“	gražiausioje
skilt. 2, eilia 5 nuo virš. „vienibe“	vienybė
11 „vaudeniū“	vandeniu
7 nuo apač. „šeiminai“	šeimynai
6 „prasigvendavo“	prasigyvendavo
pusl. 5, skilt. 2, eilia 22 nuo virš. „pildėse“	pildėsi
17 nuo apač. „pamokima“	pamokymą
13 „pusi“	pusei
11 „kialioneje“	kelionėje
2 „ejdams“	eidamas
pusl. 6, skilt. 1, eilia 4 nuo virš. „vieškialis“	vieškėlis
4 „pripildytes“	pripildytas
7 „džiaugsma“	džiaugsmo
8 „galejo“	galėjo
10 „ikviepimas“	įkvėpimas
24 nuo apač. „tietuvių“	lietuvų
18 „biuokratų“	biurokratų
skilt. 2, eilia 20 nuo virš. „netaimės“	nelaimės

Redaktorius Pralotas **A. Karosas.**

10 rub. gaus užmokesnio tas, kurs suras dvejetą arklių Vienas sargas, nedidelis arklys, o antra gėlsva kumelė, kartis ir vodega juodi ir kojos nuo riešų juodos. Prapuolo naktį iš 17 į 18 rugs. Prašau pristatyti Vabalninkų klebonui (Kauno gub. Panevėžio pav.).

Ką tik tapo įrengtas Lietuviškas Onos Vitkauskytės KNYGYNAS

Kaune (Viešas piliacis).

Tenpat gaunami įvairūs rožančiai, paveikslai, rašymo įrankiai, atvirieji laišakai su paveikslais ir t. p.

4-1

ONOS JANUŠEVYČJUTĖS

Didžiausias **KNYGYNAS.** *Biržjūsje*

Čia galima gauti: įvairių įvairiausių lietuviškų knygų ir knygėlių, išėjusiųjų Lietuvoje, Amerikoje ir kitur; čia yra daug visokių ŠS-jų Paveikslų (abrožų), kryželių, rožančių ir kitų kitokių dėvotiškų daiktų; čia galima nusipirkti: popierjų, sąsjuvjų, plūksnų, atramento ir visokių rašymui reikalingų įrankių. Čia galima užsirašyti ir įgyti **Laikraščius**, nes jų yra agentura.

~ Pardavėjai ir pirkėjai, kurie platina tarp žmonių geras knygas, čia gauna **didžiausius** % nušimėjus (procentus).

Adresas: Biržjai. Kauno gub. Panevėžio Pavietas. Onos Januševyčjutės knygynas.

Daktaras A. von Forestier

specijališkas gydymas sergančių ausių, nosies ir gerklės ligomis. Nuo 12—1 valandos dieną ir nuo 6—7 val. vakarę. **Liepojus**, Grudų gatvė (Zernovaja), № 42, Bonyco namai.

25—23

Daktaro A. Jagdhold'o

Elektroterapija ir Rentgenologija.

Ištyrinėjimas ir kiauurai peržiūrėjimas su **RENTGENOSKOPO** pagalba visokių kūno dalių ir jų ligų: krutinės, širdies, plaučių, pleurito, inkstų, puslės, kaulų gedimo ir perlužimo. Atradimas užsilikusių kūnų pašalinių daiktų, kaip štai: šratų, kulčių, adatų ir k. p. Gydymas su **RENTGENOSKOPO** pagalba visokių ligų esančių pavirš kūno, kaip antai: vėžio, niežų, skaudulių ir k. p. Teipogi su **ELEKTRIKOS** pagalba gydymas reumatizmo, nervų, apmirimo kūno dalių ir k. p. **Liepojuje**. Grudų gatvė (Zernovaja), № 42, Bonyco namai.

25—23